

ובזה גופא – נוסף יותר מכך בשנים האחרונות, ובפרט בשנה שעברה (שנת אראנו נפלאות) ובתחלת שנה זו (שנת נפלאות בה) – בנוגע להיתר היציאה והסיוע ממדינה ההיא בעליית אחינו בני"ל לארץ ישראל, כנ"ל.

לזכות

החיילת ב"צבאות השם" גיטא תחי'
ליום הולדתה החמישי לאויוש"ט,
ביום ה' מ"ח ה' תהא שנת פלאות אראנו

ולזכות

אחי' חיילי "צבאות השם" מנחם מענדל ושניאור זלמן שיחיו
*

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת ר' לוי יצחק וזוגתו מרת חי' שרה שיחיו צייטלין
* * *

לזכות

מרת רחל תחי' בת הרבנית מרת מאריאשא ע"ה
לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
מתוך בריאות הנכונה ולנחת חסידותי מיו"ח שיחיו

הי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>

To dedicate an issue in honor of a loved one, call (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

בראשית

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק טו
(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ואחת לבריאה
שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

בזוה גופא – איז צוגעקומען נאָכמער בשנים האחרונות, ובפרט בשנה שעברה (שנת אראנו נפלאות) און תחלת שנה זו (שנת נפלאות בה) – בנוגע צו דער היתר יציאה און סיוע פון מדינה ההיא בעליית אחינו בני"י לארץ ישראל, כנ"ל.

(משיחות ש"פ בראשית, מבה"ח מרחשון תשנ"ב)

כבר ראינו בגלוי את הנפלאות בתחילת שנה זו – בהמשך לנפלאות בשנה שעברה – במיוחד בקשר לזה, שמדינה ההיא (רוסי) משחררת ומסייעת לאלפי אלפי יהודים לעלות לארץ ישראל (ולמקומות נוס-פיים), אשר במ יכולים הם לחיות במלוא החפשויות בחייהם הפרטיים – גילוי מעלתם של ישראל, באופן שגם אוה"ע מכירים ומסייעים בזה.

ובהקדים, אשר – הגילוי וההכרה של העולם ושל אוה"ע במעלתם של ישראל מתחזק מדור לדור, כשאנו מתקרבים יותר ויותר לגאולה האמיתית והשלימה, כאשר יקויים „והלכו גוים לאורך”¹, „והיו מלכים אומניק ושרותיהם מניקותיך”², וכו'.

וכהכנה לזה, הרי במשך הדורות – גם בזמן הגלות – רואים שאפילו אוה"ע מכירים בכך שהיהודים הם העם הנבחר. כנראה בכור"כ מדרשי חז"ל [לדוגמא: הגמרא בזבחים³, שמלך מאוה"ע סייע שיהודי יהי לבוש „לכבוד ולתפארת”, „אקיים בך והיו מלכים אומניק”, ועוד].

וכידוע גם, שאוה"ע קוראים ליהודים בלשונם (גם כאשר הם מדברים ביניהם) – „העם הנבחר”.

ובזה נוסף עוד יותר בדורות האחרונים⁴, ובמיוחד – במדינת ארצות הברית (ועוד מדינות), אשר היא מדינה של חסד, המתירה ליהודים לעשות עבודתם מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף, ועוד מסייעת בזה, ומסייעת ליהודים בארץ ישראל וכו'.

והרי המרכבות העליונות הם מלאכים. שורשיהם של החיות והבהמות הגשמיות הם מלאכים (שלכן הם „נקראים... בשם חיות ובהמות...”⁵)!

קשה לומר, שהמלאכים לא ידעו מה נעשה בעולם הזה הגשמי, מפני שהם נמצאים בעולמות רוחניים, ולכן הם לא ידעו כיצד לקרוא שמות לנבראים הגשמיים⁶, שהרי לפי זה אין נובעת אידיעותם ממגרעת בדרגתם – „חכמתו מרובה משלכם” – כי אם להיפך, היא נובעת מעוצם זכותם ומעלתם הרוחנית.

ב. קריאת השמות היא חלק מ"לעבדה ולשמרה"

כדי להבין זאת יש להקדים ולהסביר:

קריאת השמות על-ידי אדם הראשון היתה לפני חטא עץ הדעת, כאשר אדם הראשון היה עדיין בגן עדן בשלמותו, כדי „לעבדה ולשמרה”⁷. מכך מובן, שכל פרט במעשיו, ובמיוחד הפרטים המסופרים בתורה, הוא חלק מ"לעבדה ולשמרה". יתר-על-כן: כשם שעבוד הגן ושמירתו משפרים את הגן, כך הוסיפה עבודת אדם הראשון – „לעבדה ולשמרה” – קדושה והתעלות לגן עדן (מעל למעלת גן עדן כשלעצמו⁸).

לכאורה, מהי ה"עבודה" שבקריאת שמות הנבראים? להיפך, לפי ההסבר שלעיל יוצא, שאדם הראשון לא חידש את שמות הנבראים, אלא רק הודיע את השם הנכון של כל נברא, שהרי הנבראים קבלו חיות משורשם ומקורם לפני שאדם הראשון קרא להם בשמותיהם.

הכרחי איפוא לומר: (א) שידיעת שורש

א. חכמת אדם הראשון בקריאת השמות – השגת שורש הנברא

במדרש¹ נאמר: „בשעה שבא הקב"ה לבראת את האדם נמלך במלאכי השרת... אמרו לו: אדם זה מה טיבו, אמר להם: חכמתו מרובה משלכם. הביא לפניהם את הבהמה... אמר להם: זה מה שמו, ולא היו יודעין, העבירן לפני אדם אמר לו: זה מה שמו, אמר: זה שור זה חמור וכו'”.

השל"ה² מסביר מהי החכמה שבקריאת השמות לכל בהמה וכדומה: בשמו של כל דבר רמוז שורשו, ואדם הראשון הבין והשיג את המקור והשורש של כל נברא, וקרא בשמו לפי שורשו. זאת היתה חכמתו, כלשון השל"ה, ש"בידיעת התחתונים ידע סוד המרכבות העליונות" (וכפי שהמגיד ממעורטש מרחיב בענין השם בספרו אור-תורה³ על הפסוק⁴ „וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו”). יש להבין:

(א) השגת מקורו של כל דבר איננה נובעת, לכאורה, מרוב חכמה, הבנת „סוד המרכבות העליונות” אינה תלויה במידת החכמה, אלא במידת הזדככות כוחות ההשגה^{4*} – ככל שהם מעודנים וקרובים יותר לרוחניות, כך גדלה ההבנה בעניינים אלו.

(ב) כיצד ייתכן לומר שהמלאכים לא ידעו „מה שמו...”, בעוד אשר, כדלעיל, תלויה ידיעה זו בידיעת סוד המרכבות העליונות?

(1) ב"ר פ"ז, ד. ושי"ג.

(2) בהקדמה בית המקדש (יד, א). וראה רמב"ן ובחי פרשתנו ב, יט. לקי"ת בהר מא, ג. נשא ד"ה כה תברכו וביאורו (כו, ב. כו, א). אה"ת בראשית תקמב, א. סה"מ קונט" ח"ב תל, א"ב. ועוד.

(3) ד, סע"ב ואילך.

(4) פרשתנו ב, יט.

(4*) ובפרט ע"פ המבואר בכ"מ שע"י הבנה והשגה מתאחד ומתייחד השכל והמושכל והמשכיל (מו"נ ח"א פס"ח. תניא פ"ה. ועוד).

(5) תניא רפ"ט.

(6) ראה פי' מהר"ז לבי"ר סם.

(7) פרשתנו שם, טו.

(8) לקי"ת שה"ש רד"ה כי כאשר. ובכ"מ.

מג.

מ'האָט שוין געזען בגלוי די נפלאות בתחלת שנה זו – בהמשך צו די נפלאות בשנה שעברה – במיוחד בקשר מיט דעם, אַז מדינה היא (רוסלאַנד) לאָזט אַרויס און איז מסייע טויזנטער טויזנטער אידן צו עולה זיין קיין ארץ ישראל (און אין נאָך ערטער), וואו זיי קענען לעבן אין פולע פרייהייט בחייהם הפרטיים – דער גילוי פון מעלתם של ישראל, באופן אַז אויך אוה"ע זיינען אין דעם מכיר און מסייע.

ובהקדים, אַז – דער גילוי והכרה בעולם און פון אוה"ע אין מעלתם של ישראל ווערט נתחזק מדור לדור, קומענדיק אַלס נעענטער צו דער גאולה האמיתית והשלימה, ווען עס וועט מקויים ווערן דער „והלכו גוים לאורך", והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך",² וכו'.

און אַלס הכנה לזה, איז במשך הדורות – אויך אין זמן הגלות – געפינט מען אַז אפילו אוה"ע האָבן מכיר געווען אַז אידן זיינען דער עם הנבחר. כנראה בכוכ"כ מדרשי חז"ל [לדוגמא: די גמרא אין זבחים³, אַז אַ מלך פון אוה"ע האָט מסייע געווען אַז אַ איד זאָל זיין אָנגעטאָן „לכבוד ולתפארת", „אקיים בכך והיו מלכים אומניך", ועוד].

וכידוע אויך, אַז אוה"ע רופן אַן אידן בלשונם (אויך ווען זיי רעדן איינער מיט דעם צווייטן) – דעם „עם הנבחר".

און אין דעם איז צוגעקומען נאָכמער בדורות האחרונים⁴, ובמיוחד – במדינת ארצות הברית (ועוד מדינות), וועלכע איז אַ מדינה של חסד, וואָס לאָזט אידן טאָן זייער עבודה מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף, און איז זיי נאָך מסייע בזה, און מסייע אידן אין ארץ ישראל וכו'.

- (1) ישע'י ס, כג.
- (2) שם מט, כג.
- (3) יט, רע"א.

(4) וכידוע כמה סיפורים עם רבותינו נשיאינו שאוה"ע חלקו להם כבוד (ראה לדוגמא בנוגע לאדמו"ר מהר"ש – סה"מ מלוקט ח"ד ע' כו).

ומקור הנבראים איננה מספקת כדי לאפשר קריאתם בשמות המתאימים. (ב) רק אדם הראשון יכול היה לעשות זאת, מפני ש"חכמתו מרובה משלכם".

ג. כדי לקרוא שמות אין די בידיעת שורש הנברא

ההסבר לכך הוא⁹:

לכל נברא למטה יש מקור ושורש למעלה, כמאמר חז"ל¹⁰ "אין לך כל עשב... שאין לו מזל...", לדוגמא: שורשו של השור הגשמי הוא "פני שור" שבמרכבה. למרות זאת, אין הנברא דומה כלל ואין להשוות בינו לבין שורשו, כי באמצעות השתלשלות מדרגה לדרגה, גם אם ההשתלשלות היא ארוכה ורבה ביותר, לא יכול להתהוות מהשורש הרוחני דבר גשמי, וכידוע¹¹, התהוות הגשמיות מן הרוחניות היא רק בכוחו של הקב"ה הכל-יכול, וכך ייתכן "דילוג" כזה, שמשורש רוחני יתהוו נבראים גשמיים.

לפיכך אין די בידיעה ששורשו של השור הוא מפני שור שבמרכבה, כדי לקרוא^{11*} לשור למטה בשם שור, כי לנברא למטה אין שום קשר עם שרשו¹².

זאת היתה פעולתו של אדם הראשון – "ויקרא האדם שמות"¹³: הוא "קרא" והוריד את השפע הרוחני משורשו של הנברא, אל תוך הנברא שנברא ממנו.

(9) בהבא לקמן (וכן הקושיא בסעיף שלפניו) – ראה לקו"ת נשא שם. לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 225.
 (10) ב"ר פ"י, ו. וראה חז"א רנא, א. מ"ג ח"ב פ"י.
 (11) ראה בכ"ז – אגה"ק ס' כ. תו"א ד"ה יביאו לבוש מלכות (ב). אה"ת שמע"צ ע' א'תשפא ואילך. סהמ"צ להצ"צ מצות אחדות ה' פ"ב. שרש מצות התפילה פכ"ה ואילך. ועוד.
 (11*) ראה ג"כ צפע"נ עה"ת עה"פ.
 (12) ולהעיר ממשנ"ת (לקו"ש ח"ט ע' 409 ואילך (ס"ב, ס"ה). נדפס גם בלקו"ב לתניא (להר"י ש"י קארף) ח"ב ע' קלט ואילך) בדיוק אדה"ו באגה"ת (פ"ד) "ולכן נקראו המלאכים בשם אלקים כו", עיי"ש.
 (13) פרשתנו שם, כ.

ד. קריאת השמות – יצירת קשר בין הנברא לשורשו
 זהו הקשר בין קריאת השמות לבין "וינחחו בגן עדן לעבדה ולשמרה":

בבריאה כשלעצמה, אפילו בגן עדן, שהוא החלק המובחר ביותר בעולם (במיוחד כפי שהוא היה לפני החטא), אין קשר גלוי בין הנברא שלמטה לבין שורשו למעלה. אמנם בגן עדן ישנה קדושה רבה מאד, עד שאין הוא סובל חטא, אך למרות זאת זהו אור שהוא יחסי רק לעולם הזה.

וזאת היתה מעלתו של אדם הראשון – הוא יצר קשר¹⁴ בין נבראים למטה לבין שורשם למעלה¹⁵. יתר-על-כן: הוא הביא לאיחודם, עד כדי כך ששמו של כל נברא, כפי שהוא נקרא למטה על ידי כל אדם, ואפילו על-ידי קטנים ועמי הארץ, הוא בהתאם לאותיות של שורשו למעלה¹⁶.

ה. חיבור עליון ותחתון – רק ביכולת האדם

בכך מובן מדוע רק אדם הראשון יכול היה לתת את השמות, ולא המלאכים:

אמנם, גם המלאכים ידעו, למשל, ששורשו של השור הוא פני שור שבמרכבה, אך בכל זאת לא היה בכוחם לחבר את הנברא אל שורשו. כך מובן גם מן הענין¹⁷ של "הנפילים היו בארץ"¹⁸, שכאשר מלאך יורד לעולם הזה הוא נעשה "נופל", אין הוא יכול לסבול את הישות והחומריות של העולם, כי אין ביכולתו

(14) ראה לקו"ת נשא שם (כו, ב). כו, א בשם טעהמ"צ להר"ח" פ' עקב) דענין קריאת שמות הוא בשביל בירור הנבראים והעלאתם לשרשם.
 (15) ראה לקו"ת נשא שם (כו, ב): שיבואו לשרש ומקור האותיות כו, עיי"ש.
 (16) ובלשון השלי"ה: בידיעת התחתינים ידע סוד מרכבות העליונות.
 (17) ראה תו"א בראשית ד, סע"ב. תו"ח שם כה, ג. ועוד.
 (18) בראשית ו, ד. חז"א לו, א. נח, א. ועוד.

להיות בתוך העולם וביחד עם זאת קשור לאלקות.

רק האדם¹⁹, מלשון אדמה לעליון²⁰, שדומה, כביכול, לקב"ה, אשר איננו מוגבל ח"ו, והוא כלול "מן" העליונים והתחתונים²², יכול לחבר ולאחד בין ה"תחתון" – הנברא שלמטה לבין ה"עליון" – שורשו למעלה.

על כך אמר ה' למלאכים, ש"חכמתו מרובה משלכם": הוא "חכם הרואה את הנולד"²³ כפי שמפרש זאת אדמו"ר הזקן²⁴ "שרואה כל דבר איך נולד ונתהווה... בדבר ה' – הוא רואה כיצד נולד כל דבר משורשו. המלאכים רואים את הכח האלקי אשר "מלוּבש" בנבראים, אך אין ביכולתם לראות^{24*} את השורש שלמעלה בתוך הנולד, זאת היה יכול לראות רק אדם הראשון, ש"חכמתו מרובה משלכם".

כך מובן מדוע לא הסתפקו המלאכים בדברי הקב"ה ש"חכמתו מרובה משלכם", והיה צורך להראות להם את מעשה קריאת השמות, כי הענין של חיבור עליון ותחתון, איננו כלל ביכולת ההשגה וההבנה של מלאך, ואין הוא מסוגל לקלוט זאת, כל עוד אין הוא רואה כיצד האדם עושה זאת.

1. מתן תורה – איחוד מושלם יותר בין עליון לתחתון

כבר דובר פעמים רבות²⁵ על הנאמר

(19) ראה ג"כ לקו"ת נשא שם. תו"ח בא קלט, א. אה"ת בראשית שבהערה 2.
(20) של"ה חלק תושב"כ וישב סוף הדרוש צאן יוסף (שא, ב) ובכ"מ. ע"ש מאמר אם כל חי ח"ב פ"ג ועוד.
(21) ב"ר פ"ח, יא. פ"ב, ה. פרש"י בראשית ב, ז.
(22) ראה בכ"ז ס' הערכים ח"ב ח"א ע' אדם (ע' קבר ואילך. ושי"ג).
(23) תמיד לב, א.
(24) תניא פמ"ג. לקו"ת נשא שם (כו, ד). ועוד.
(24*) וכידוע החילוק בין רואה את הנולד, או (רק) יודע את הנולד – ועד שאין עד (- שראה) נעשה דין (ר"ה כו, רע"א).
(25) ראה בארוכה לקו"ת ח"ג [המתורגם] ע' 28 ואילך. 141 ואילך. לקו"ת חט"ו [המתורגם] ע' 84. ועוד.

במדרש²⁶, שלפני מתן תורה היתה גזירה ש"עליונים לא ירדו לתחתונים" ו"תחתונים לא יעלו לעליונים", ובמתן תורה היא בטלה ונוצר חיבור בין עליונים לתחתונים. מכך מובן, שאמנם, אדם הראשון קרא שמות וחיבר בין הנבראים למטה לבין שורשם למעלה, אך אין דומה חיבור זה לחיבור שנוצר בין עליון לתחתון עם ביטול הגזירה במתן תורה.

ההסבר לכך: אדם הראשון חיבר בין הנברא לשורשו²⁷. כלומר, לדרגת האלקות שכבר יש לה קשר לעולם, ודוקא הדרגה שהיא כבר שורש לנברא מסויים זה – הוא חיבר את השורש שלמטה עם פני שור שבמרכבה.

אבל במתן תורה נוצר הענין של "אנכי ה' אלקיך": שם הוי' שנעלה לגמרי מן העולם (היה הווה ויהיה כאחד²⁸) נהיה "אלקיך" – כוחך וחיותך של כל יהודי²⁹. באמצעות זאת נוצר קשר בין האלקות שמעל לעולם לבין העולם.

לפיכך רואים שבמתן תורה שוב לא יכלו המלאכים לשאת חיבור כזה בין מעלה ומטה, כפי שמסופר בגמרא^{29*}, שהם טענו: "חמודה גנוזה... אתה מבקש ליתנה לבשר ודם מה אנוש.. תנה הודך על השמים": התורה היא שיא הרוחניות, כיצד היא יכולה לרדת ולהתן לבשר ודם? רק משה יכול היה "לקבל" את ביטול הגזירה בין עליונים ותחתונים ואת איחודם³⁰ – מתן תורה.

(26) תנחומא וארא טו. שמור"ר פי"ב, ג.
(27) וכן לאידך: החיבור לא ה' עם גשם הנברא עצמו (רק בשמו כו). וב' הענינים תלויים וב"ו, כי מכיון שההמשכה היתה רק משורש הנבראים לכן אין בכוחה להחזיר גשם הנברא – ראה בכ"ז לקו"ת ח"ג שם. ח"ה ע' 88. ועוד.
(28) שעוהוה"א פ"ו בשם הר"מ פ' פנחס (רנז, סע"ב).
(29) ראה לקו"ת במדבר טו, רע"ד. לקו"ת ח"ג [המתורגם] ע' 143 ואילך.
(29*) שבת פה, סע"ב.
(30) ולהיותו גם הוא נברא – "פעל" המענה שלו שהמלאכים יבינו "יראו" זה, משא"כ מענה הקב"ה, שלכן נאמר למשה שהוא דוקא יחזור להם תשובה (שבת שם). ועפ"ז גם יתוסף ביאור בזה שדוקא רבה ב"נ יכול

ולאידך – בימים אלה התאספו אומות העולם (שבעים אומות) באופן ד"רגשו גוים ולאומים יהגו"⁹, לטעון לישראל "לסטים אתם כו", לא רק בנוגע לעזה או שומרון, אלא גם (ולכל לראש) בנוגע ליהודה כולל ירושלים, עיר הבירה של ארץ ישראל, "קרית חנה דוד"¹⁰ – בה בשעה שהכל יודעים את התשובה לטענה זו המפורשת בהתחלת פירוש רש"י על התורה: "כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו... נתנה לנו".

[ולמרבה הפלא – היו בכלל זה גם מדינות שדרכם להשתדל ולעשות כל התלוי בהם למען הצדק והיושר בעולם, כפי שראו גם בהנהגתם בקשר למאורעות במפרץ הפרסי באופן המתחייב ע"פ צדק ויושר (למנוע מצב של גזילה איש מרעהו, מדינה ממדינה כו), כי גם בענין זה התנהגו באופן בלתי-רצוי ביחס לבנ"י].

ויש לומר ההסברה בזה (שמאורע בלתי-רצוי זה אירע דוקא בתקופה שבה רואים נסים גלויים) – ע"ד האמור לעיל שהסדר בעולם הוא באופן של העלם וחושך, ורק אח"כ נעשה גילוי האור, ומזה מובן שאין להתפעל מזה ש"רגשו גוים ולאומים יהגו", כיון שאין זה אלא "ריק" (כסיום הכתוב), "כל ריגושן... לריק"¹¹, כיון ש"יושב בשמים ישחק ה' ילעג למו"¹², ולכן עומדים בנ"י בכל התוקף בכל הקשור לשלימותה של ארץ ישראל (ועאכו"כ בנוגע לירושלים), בידעם ש"כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה... ונתנה לנו".

וי"ל יתירה מזה – שהענין ד"רגשו גוים ולאומים יהגו" גופא הוא מסימני הגאולה, כמ"ש רש"י ש"רבותינו דרשו¹¹ את הענין על מלך המשיח".

(משיחות שבת בראשית (אסרו"חג דשמע"צ ושמח"ת) תנש"א)

(9) תהלים ב, א.

(10) ישעי' כט, א.

(11) מדרש תהלים ויל"ש עה"פ.

(12) שם, ד.

הוספה בשורת הגאולה

ד.

בתקופתנו זו מתרחשים ברחבי העולם נסים ונפלאות (עד ל"נפלאות גדולות"¹, ולא רק באופן ד"לעושה נפלאות גדולות לבדו", ש"אין בעל הנס מכיר בניסו"², אלא גם) באופן גלוי לעין כל – מעין ודוגמת והכנה לנסים ונפלאות דגאולה העתידה לבוא תיכף ומיד, עלי נאמר³ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

ולדוגמא:

במדינות גדולות וחזקות הולכים ומשתנים סדרי השלטון והמשטר לטוב, טוב צדק ויושר⁴ – מעין ודוגמת והכנה לתיקון ושלמות העולם בימות המשיח⁵, כולל בנוגע לבני – נתינת חופש בכל הקשור לענייני יהדות, תורה ומצוות, עד ליציאתם של מאות אלפי יהודים לחירות – מעין ודוגמת והכנה לקיבוץ גלויות (בבחינת "טועמי חיים זכו"⁶) בימות המשיח; המאורעות במפרץ הפרסי – מסימני הגאולה, כמארוז"ל בנוגע ל"מלכיות מתגרות כו"⁷, ובפרטיות יותר – "מלך פרס (דקאי בפשטות על השטח שכולו עירק) מתגרה במלך ערבי כו' וכל אומות העולם מתרעשין ומתבהלים כו', ואומר (הקב"ה) להם (לישראל) . . אל תיראו הגיע זמן גאולתכם"⁸, וממשיך ומסיים "בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם".

- 1) תהלים קלו, ד.
- 2) נדה לא, א.
- 3) מיכה ז, טו.
- 4) ראה גם ס' השיחות ה'תש"נ ח"א ע' 152 ואילך.
- 5) ראה רמב"ם ה' מלכים ספ"א: ויתקן את העולם כו'.
- 6) ראה לקו"ש ח"כ ע' 173. וש"נ.
- 7) ב"ר פמ"ב, ד. מדרש לקח טוב לך לך יד, א.
- 8) יל"ש ישעי' רמו תצט.

לקוטי

בראשית

שיחות

ז. שתי הדרגות באיחוד עליונים ותחתונים קיימות בעבודת האדם

שתי הדרגות הנ"ל שבחיבור עליון ותחתון – (א) חיבור הנברא לשורשו (עבודת אדם הראשון). (ב) חיבור הנברא לאלקות שמעל לבריאה (במתן תורה) – קיימות גם בעבודה הרוחנית של כל יהודי כפרט:

בתורת החסידות³¹ מוסבר, שברכות קריאת שמע, שמדובר בהן על עבודת המלאכים וכדומה, הן הכנה לקריאת שמע: כדי לאפשר את "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך", שגם הנפש הבהמית תגיע לאהבת ה'³², יש להסביר לה תחילה, שלמעשה אין היא מנוגדת לקדושה, כיוון שהשורש שלה הוא במלאכים וכדומה, שעבודתם היא "ברעש גדול...", וזה מביא אותה לידי התבטלות לקדושה.

לכאורה, אין מובן: במה מועיל ההסבר לנפש הבהמית על המעלה של שרשה, בעוד אשר למעשה היא ירדה למטה, בצורה שמנוגדת לקדושה?

אלא, דבר זה הוא בכוחו של אדם הראשון, אשר חיבר בין הנבראים לשורשם, עד שכאשר "מוזכרים" לנפש הבהמית את שורשה, היא מתבטלת לקדושה.

ח. הגשמת הכוונה שבירידת הנשמה למטה התאפשרה במתן תורה

אבל התבטלות הנפש הבהמית באמצעות "הזכרת" שורשה, היא רק התבטלות של נברא, כי גם שורשה הוא רק במלאכים

וכדומה, אשר גם הם נבראים³³, אם כי הם בטלים לאלקות.

מטרת ירידת הנשמה למטה היא להביא לידי איחוד הנפש האלקית, שהיא "חלק אלקה ממעל ממש"³⁴, עם הנפש הבהמית. דבר זה התאפשר במתן תורה³⁵: או בטלה הגזירה^{35*} המבדילה בין עליונים ותחתונים באופן כללי, וכך נוצר גם ביטול הגזירה בין "עליונים" ו"תחתונים" שב"עולם קטן זה האדם"³⁶, וכך אפשרי האיחוד בין הנפש האלקית לנפש הבהמית. דבר זה דומה לדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתבו³⁷, שרעבוננו של הגוף ללחם גשמי, נובע מרעבונה של הנשמה, לניצוץ האלקי שבמאכל. כלומר, גם העניינים הגשמיים, השייכים, לכאורה, רק לגוף ולנפש הבהמית, קשורים אל הנשמה, עד שברעב הטבעי של הגוף מתבטא, בפנימיות הענין, הרעב של הנשמה.

ט. התבטלות אמיתית – מצד העולם עצמו

אבל מצד שני, למרות שההתבטלות המוחלטת של הנפש הבהמית נעשית באמצעות איחודה עם הנפש האלקית, כדלעיל, בכל זאת אין זה ה"בירור" והזיכוך האמיתי של הנפש הבהמית, כי התבטלות זו אינה נובעת מן הנפש הבהמית עצמה, אלא מגילוי הנפש האלקית בתוכה.

כך גם לגבי העולם הכללי: כוונת הקב"ה ב"לעשות לו ית' דירה בתחתונים", היא, שה"תחתונים" יהיו לו דירה מצד עצמם³⁸, ולא

33) כמרו"ל: נבראו ביום ב' ו"א ביום ה' (ב"ר פ"א, ג).
34) תניא רפ"ב.
35) ראה תו"א (סו, רע"ב) לקו"ת (מטות פו, ד), דע"י התורה עושה שלום בפמליא של מטה (סנה' צט, ב), בין נפ"א ונפ"ב.
35*) גם מלשון "גזור ים סוף" (תהלים קלו, יג).
36) ראה נתחומא פקודי ג (בתחילתו). תקו"ז תס"ט בתחילתו (צ, א). ועייג"כ אדר"נ פל"א. ועוד.
37) וראה כתר שם טוב סו"ס קצד.
38) ראה גם לקו"ש ח"ב ע' 73.

ע"י כח המשפיע עליהם "מבחוץ". מכך מובן שההתבטלות של העולם הנעשית באמצעות גילוי אלקות ע"י התורה והמצוות, נעשית אמנם ב"תחתונים" עצמם, אבל התבטלות זו נובעת מן ה"עליונים", ולכן אין מתהווה הענין של דירה לו יתברך בתחתונים בשלמותו, מושג שמשמעותו שהדבר ייווצר ע"י התחתונים עצמם.

המטרה היא, שיהיו שתי המעלות: גם התבטלות מוחלטת, וגם שהיא תבוא מצד העולם עצמו.

אפשר להבין זאת לפי הידוע³⁹ ששורשם של הדומם-הצומח-והחי הוא ב"עולם התוהו", מעל לשורש של ה"מדבר", שב"עולם התיקון". דבר זה מתבטא גם במציאותם למטה, כמוסבר בתורת החסידות⁴⁰, שהסיבה לכך שבטבען של הבהמות קיימת תכונת ההיכנעות, כנאמר⁴¹ "ונער קטן נוהג במ", היא מפני ששורשם הוא ב"עולם התוהו", שבו ההתבטלות גדולה יותר מאשר ב"עולם התיקון", ובלשון החסידות: אורות מרובים.

זוהי ההתבטלות האמיתית המתהווה בעולם מצד עצמו, שבאמצעות "תורה אור", מאירים את העולם, ומגלים את האמת, שהתבטלות העולם כלפי האדם נובעת מכך ששורשו הוא במקום שיש בו התבטלות גדולה יותר כלפי אלקות.

1. שני הענינים שבקריאת השמות ע"י אדם הראשון קיימים גם בהתבטלות הדצ"ח

כפי שנאמר לפי כן, לגבי קריאת השמות על-ידי אדם הראשון: (א) שלמרות שחיותו של

כל נברא היא לפי שורשו, בכל זאת כדי שיורגש הדבר בנברא, יש צורך בהורדת השפע הרוחני באמצעות עבודת אדם הראשון. (ב) דבר זה התהווה על-ידי קריאת שמות על-ידי אדם הראשון, שגילה כיצד שם הנברא וחיותו קשורים לשורשו.

כך, ואף יותר מכך, הוא לגבי התבטלות הדומם-הצומח-והחי, הנובעת משורשם ב"עולם התוהו": (א) צריכה להיות עבודה מיוחדת, כדי שיורגש בהם שתכונת ההתבטלות שלהם נובעת מהתבטלות שורשם כלפי אלקות. (ב) האיחוד בין הדומם-צומח-חי עם שורשם ב"עולם התורה" קשור לענין השם, שהוא הצינור המקשר ביניהם.

ויש לומר שזהו הענין שעליו מרחיב את הדיבור הרבי מוהר"ש במאמרים שמלפני מאה שנה⁴² אודות ההתבטלות העצומה הקיימת ב"עולם התוהו". שם הוא מסביר שאפילו העוצמה הקיימת שם (שבגללה נוצרה שם שבירת הכלים: "זימלוך - ועל-ידי כך - וימת") איננה נובעת מישות עצמאית ח"ו, כי אם להיפך, היא נובעת מן הדבקות הגדולה "באין סוף יש האמיתית"⁴³. הוא מקשר זאת לכך ש"עולם התוהו" מכונה בשם בהמה - "נוטריקון בה מ"ה", ו"עולם התיקון", אדם, הוא רק בגימטריא מ"ה, כי עולם התוהו ההתבטלות (מ"ה) ליש האמיתי בגלוי, ולא רק באופן של "גימטריא"⁴⁴ - הוא "בה מ"ה" - "מה בעצם".

ההסבר לכך הוא: הרי אין ענין יוצא מידי פשוטו, ובאופן פשוט - "בהמה" הוא שם של מין בעלי החיים למטה. מכך מובן, שהענין של "בה מ"ה" אינו קיים רק בעולם התוהו, אלא גם אצל הבהמה למטה, כמוזכר לעיל, שדוקא לבהמות ישנה תכונת ההיכנעות וההתבטלות, מפני שורשם בעולם התוהו.

(39) המשך ר"ה תרל"ב (מאה שנה מזמן אמירת השיחה).
(40) "כי אידי דטריד בבחל" א"ס העצמי לא פליט להיות בבחל" השפעה כו". וראה ג"כ תו"ח בראשית כו, ריש ע"ב. אה"ת נשא ע' רנד. תו"ש ע' 71. ועוד.
(41) ראה שעה"ה"א ספ"ז (פד, ב).

שבאמצעותו מגלים את פנימיות שם זה בבהמה שלמטה, שתכונת ההתבטלות בטבעה נובעת מהתבטלות שורשה כלפי היש האמיתי⁴⁸ - "ב"ה מ"ה".

וכיוון שגם עוצמת שורשה נובעת מעוצמת ההתבטלות כלפי היש האמיתי, לא ייתכן שתהיה זו התנגדות אמיתית ל"אדם" - "אתם קרויים אדם", אלא להיפך, העולם שרוי בהתבטלות מוחלטת כדי לשרת את ישראל עד שהוא נעשה דירת קבע לה' יתברך - למהותו ועצמותו.

(משיחות יום שמח"ת תשל"ב)

אבל כיוון ש"עולם" הוא מלשון העלם והסתר⁴⁵, הרי גם ענין זה - שהתבטלות הבהמות נובעת מההתבטלות אשר בשורשם בעולם התוהו - קיים בהעלם ובהסתר, עד אשר ייתכן שאותם נבראים עצמם ששורשם ב"עולם התוהו", יביעו תכונה של חוזק והתנגדות ל"אדם", ש"אתם קרויים אדם"⁴⁶ - "אדמה לעליון"⁴⁷.

לפיכך מפרט הרבי מוהר"ש במאמר חסידות (שהוא גילוי פנימיות התורה למטה), שהביטול הגדול של עולם התוהו קשור לשם בהמה,

(45) לקו"ת שלח לו, ד. רד"ה על ג' דברים ה'ש"ת.
(46) יבמות סא, רע"א.
(47) נסמן לעיל הערה 20.

(48) ולהעיר מהידוע דיש הנברא מציאותו מיש האמיתי דוקא - ראה ביאה"ו בשלח מג, ג ואילך. ד"ה ולקחתם לכם תרס"א.

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו

מלך המשיח

ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח

לעולם ועד